

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003886

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-10-2025

Статус: Відмінена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лапко Олексій Борисович

2. Oleksii B. Lapko

Кваліфікація: д.філософ, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0006-4687-6114

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Агрономія

Дата захисту: 10-11-2025

Спеціальність за освітою: Агрономія

Місце роботи здобувача: Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00729333

Місцезнаходження: вул. захисників України, Покровськ, Покровський р-н., 85307, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11061

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут зернових культур"
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00729333

Місцезнаходження: вул. Захисників України, Покровськ, Покровський р-н., 85307, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.35.29

Тема дисертації:

1. Агротехнологічні особливості вирощування пшениці м'якої озимої різних різновидів в умовах східної частини Північного Степу. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису
2. Agrotechnological features of growing soft winter wheat of different varieties in the eastern part of the Northern Steppe

Реферат:

1. У дисертаційній роботі наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення актуальної наукової задачі, що полягає у встановленні агротехнологічних особливостей вирощування пшениці м'якої озимої в умовах східної частини Північного Степу України з урахуванням погодних умов, морфобіологічних особливостей нових сортів, їх реакції на різні строки сівби та норми висіву, а також на застосування регуляторів росту, які містять в собі комплекс амінокислот з метою підвищення ефективності вирощування і стабілізації валових зборів зерна в регіоні. Вперше встановлено вплив різних строків сівби та норм висіву на врожайність та якість зерна сортів пшениці озимої різних різновидів. Досліджено ефективність використання амінокислотних препаратів для обробки насіння на процеси формування зернової продуктивності.

Актуальність роботи полягає у виявленні агротехнологічних особливостей вирощування пшениці м'якої озимої в умовах східної частини Північного Степу України з метою одержання сталого врожаю зерна з високими показниками економічної ефективності. Отримати високі врожаї зерна пшениці озимої у Донецькому регіоні можна за дотримання оптимальних умов вирощування, тобто забезпечення певного комплексу зовнішніх факторів, які дозволять проявитися потенційним можливостям культури. Важлива роль при цьому належить формуванню відповідної морфоструктури рослин і структури посіву, це досягається науково-обґрунтованим застосуванням агротехнічних прийомів, зокрема, підбором оптимальних строків сівби, вибором сорту та застосуванням препаратів, які б послабили негативні впливи погодних умов, що в останні роки все більше посилюються в регіоні. Все це і визначає актуальність досліджень за темою дисертаційної роботи та має безперечний науковий і практичний інтерес. Мета і задачі досліджень полягали у вдосконаленні елементів вирощування пшениці озимої на основі визначення оптимальних строків сівби, норми висіву, застосування регуляторів росту, амінокислот, які забезпечать кращу адаптацію рослин до посушливих умов Степу та сприятимуть одержанню сталих врожаїв зерна. Для досягнення поставленої мети вирішувалися наступні задачі: виявити вплив різних строків сівби на формування продуктивності рослин пшениці озимої в умовах східної частини Північного Степу; встановити найбільш ефективну норму висіву пшениці озимої різних різновидів для формування продуктивного стеблостою; дослідити вплив регуляторів росту на прояв біологічних та господарсько-цінних ознак пшениці озимої в несприятливих умовах східної частини Північного Степу України; встановити економічну ефективність застосування елементів вирощування пшениці озимої. Наукова новизна одержаних результатів полягає в установленій реакції нових сортів пшениці озимої різних різновидів на строки сівби, норми висіву, а також ефективність нових регуляторів росту як елементів стабілізації адаптивних властивостей рослин в умовах східної частини Північного Степу України. Вперше проаналізовано вплив різних строків сівби (15.09; 25.09; 05.10; 15.10; 25.10) та норм висіву (1,5; 2,5; 3,5; 4,5; 5,5; 6,5 млн шт./га) на врожайність пшениці озимої різних різновидів. Досліджено ефективність обробки насіння новими амінокислотними препаратами (Нова-Марин, Нова-ПЕГ, Нова-Сід) на процеси формування зернової продуктивності. Удосконалено наявні методи вирощування пшениці озимої в умовах східної частини Північного Степу, що дозволило краще використовувати потенціал нових сортів та підвищити економічну ефективність вирощування. Набули подальшого розвитку наукові підходи до обґрунтування агротехнічних заходів вирощування пшениці озимої в умовах східної частини Північного Степу, а також була проведена економічна оцінка доцільності впровадження технологічних рішень. Під час виконання роботи використовували спеціальні методи досліджень, основними з яких були: польовий – для вивчення взаємодії предмета дослідження з біотичними та абіотичними факторами; лабораторний – аналіз рослин з метою вивчення взаємодії між рослиною та умовами навколишнього середовища; вимірально-ваговий – для встановлення параметрів показників елементів структури врожаю і визначення врожайності зерна; розрахунково-порівняльний – оцінка економічної ефективності; методи математичної статистики: дисперсійний, кореляційний та графічне відображення даних. Для наукового обґрунтування мети і реалізації встановлених завдань та узагальнення результатів експериментальної роботи поряд із спеціальними методами використовували деякі загальнонаукові: діалектичний, гіпотез, синтезу, індукції, дедукції.

2. The thesis presents a theoretical generalisation and a new solution to a topical scientific problem, which consists in establishing the agrotechnological characteristics of growing soft winter wheat in the eastern part of the Northern Steppe of Ukraine, taking into account weather conditions, the morphobiological characteristics of new varieties, their response to different sowing dates and sowing rates, as well as the use of growth regulators containing a complex of amino acids in order to increase the efficiency of cultivation and stabilise gross grain yields in the region. For the first time, the influence of different sowing dates and sowing rates on the yield and quality of grain of different varieties of winter wheat has been established. The effectiveness of using amino acid preparations for seed treatment on the processes of grain productivity formation has been investigated. The relevance of the work lies in identifying the agrotechnological features of growing soft winter wheat in the eastern part of the Northern Steppe of Ukraine with the aim of obtaining a stable grain yield with high economic efficiency.

High yields of winter wheat can be obtained in the Donetsk region by maintaining optimal growing conditions, i.e., a certain set of external factors that will allow the crop to reach its potential. An important role in this is played by the formation of the appropriate morphostructure of plants and the structure of the crop, which is achieved through the scientifically sound application of agricultural techniques, in particular, the selection of optimal sowing dates, the choice of variety and the use of preparations that would mitigate the negative effects of weather conditions, which have been intensifying in the region in recent years. All this determines the relevance of research on the topic of the dissertation and is of undoubted scientific and practical interest. The aim and objectives of the research were to improve the elements of winter wheat cultivation based on determining the optimal sowing dates, sowing rates, and the use of growth regulators and amino acids that will ensure better adaptation of plants to the arid conditions of the Steppe and contribute to stable grain yields. To achieve this goal, the following tasks were solved: to determine the effect of different sowing dates on the productivity of winter wheat plants in the eastern part of the Northern Steppe; to establish the most effective sowing rate for winter wheat to form a productive stem crop; to investigate the influence of growth regulators on the manifestation of biological and economically valuable traits of winter wheat in the unfavourable conditions of the eastern part of the Northern Steppe of Ukraine; to establish the economic efficiency of the application of winter wheat cultivation elements. The scientific novelty of the results obtained lies in the established reaction of new varieties of winter wheat of different types to sowing dates, sowing rates, as well as the effectiveness of new growth regulators as elements of stabilisation of the adaptive properties of plants in the conditions of the eastern part of the Northern Steppe of Ukraine. For the first time, the influence of different sowing dates (15.09; 25.09; 05.10; 15.10; 25.10) and sowing rates (1.5; 2.5; 3.5; 4.5; 5.5; 6.5 million seeds/ha) on the yield of different varieties of winter wheat was analysed for the first time. The effectiveness of seed treatment with new amino acid preparations (Nova-Marin, Nova-PEG, Nova-Sid) on grain productivity formation processes was investigated. The existing methods of winter wheat cultivation in the eastern part of the Northern Steppe have been improved, which has made it possible to better utilise the potential of new varieties and increase the economic efficiency of cultivation. Scientific approaches to the justification of agrotechnical measures for growing winter wheat in the eastern part of the Northern Steppe have been further developed, and an economic assessment of the feasibility of implementing technological solutions has been carried out. During the work, special research methods were used, the main ones being: field research – to study the interaction of the subject of research with biotic and abiotic factors; laboratory research – analysis of plants to study the interaction between the plant and the environmental conditions; measurement and weighing – to establish the parameters of the yield structure elements and determine the grain yield; calculation and comparison – assessment of economic efficiency; methods of mathematical statistics: dispersion, correlation and graphical representation of data. For scientific justification of the purpose and implementation of the established tasks and generalisation of the results of experimental work, along with special methods, some general scientific methods were used: dialectical, hypothesis, synthesis, induction, deduction.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Вінюков О. О., Лапко О. Б. Вплив норм висіву на формування показників продуктивності пшениці озимої різновидів *Lutescens* та *Erythrospermum* в умовах Північного Степу України. Аграрні інновації. 2023, № 18. С. 7–13. DOI: <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2023.18.1>

- 2. Ліхушина Г. А., Лапко О. Б. Вплив строків сівби на формування рослинами пшениці озимої показників продуктивності. Таврійський науковий вісник. 2025. № 142. С.167–172.
- 3. Вінюков О. О., Лапко О. Б. Реакція сортів пшениці озимої різновидів *Lutescens* і *Erythrospertum* на строки сівби в умовах Північного Степу України. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. 2025. №2 (47). С.30–36.
- 4. Вінюков О. О., Бондарева О. Б., Лапко О. Б. Формування показників продуктивності рослинами пшениці озимої різних різновидів залежно від норм висіву в умовах Північного Степу України. Український журнал природничих наук. 2025. № 12. С.155–162.
<https://doi.org/10.32782/naturaljournal.12.2025.15>
- 5. Вінюков О. О., Бондарева О. Б., Ліхушина Г. А., Лапко О. Б. Вплив амінокислотних регуляторів росту на ріст та розвиток рослин пшениці озимої різних різновидів. Аграрні інновації. 2025. № 30. С. 35–40.
<https://doi.org/10.32848/agrар.innov.2025.30.5>
- 6. Вінюков О. О., Лапко О. Б. Динаміка формування біометричних показників рослин пшениці озимої різновидів *Lutescens* і *Erythrospertum* за різні норми висіву в умовах Північного Степу України. Вісник аграрної науки. 2025. № 8. С. 28–38. DOI: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202508-03>
- 7. Вінюков О. О., Лапко О. Б. Формування продуктивності пшениці озимої різновидів *Lutescens* та *Erythrospertum* в умовах східної частини Північного Степу України. Вклад наукових інвестицій у розвиток агропромислового комплексу в умовах обмеженого ресурсного забезпечення та флуктуацій клімату: Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих учених і спеціалістів (Дніпро, 16–17 березня 2023 р.) / НААН, ДУ Інститут зернових культур. Дніпро, ДУ ІЗК НААН, 2023. 314 с. С. 87–89.
- 8. Лапко О. Б., Вінюков О. О. Формування біометричних показників пшениці озимої різних різновидів за норми висіву в умовах Північного Степу України. Current Situation and Prospects of Agriculture, Forestry, Fisheries and Veterinary Medicine: International scientific conference (March 19–20, 2025. Riga, the Republic of Latvia). Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2025. 124 pages. Pp.8–11. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-543-3-2>
- 9. Лапко О. Б., Вінюков О. О. Вплив густоти рослин на вміст хлорофілу у листках рослин пшениці озимої в різних фазах розвитку. Scientific forum: theory and practice of research: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the VIII International Scientific and Theoretical Conference, March 21, 2025. San Francisco, USA: International Center of Scientific Research. 212 p. Pp. 79–82.
<https://doi.org/10.36074/scientia-21.03.2025>
- 10. Лапко О. Б., Вінюков О. О., Бондарева О. Б. Розвиток рослин пшениці озимої сортів різних різновидів на час припинення осінньої вегетації залежно від строків сівби. Collection of scientific papers «ПГЮ» with Proceedings of the VIII International Scientific and Practical Conference «Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences». 9.05. 2025. Кембридж, Сполучене Королівство. С. 255–259. <https://doi.org/10.36074/logos-09.05.2025.051>
- 11. Лапко О. Б. Урожайність зерна пшениці озимої різних різновидів залежно від строків сівби. Scientific research: modern challenges and future prospects: proceedings of the 10th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Munich, Germany. 2025. Pp. 16–19. URL: <https://sci-conf.com.ua/x-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-scientific-research-modern-challenges-and-future-prospects-12-14-05-2025-myunhen-nimechchina-arhiv/>
- 12. Лапко О. Б. Урожайність зерна пшениці озимої різних різновидів залежно від норм висіву. Formation of innovative potential of world science: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the IX International Scientific and Theoretical Conference, May 16, 2025. Waterford, Republic of Ireland: International Center of Scientific Research. P. 85–87. <https://doi.org/10.36074/scientia-16.05.2025>
- 13. Лапко О. Б., Вінюков О. О., Бондарева О. Б., Ліхушина Г. А. Показники структури врожаю різних сортів пшениці озимої залежно від строків сівби. Сучасні досягнення та перспективи соціально-економічного розвитку: збірник дистанційної II Міжнародної науково-практичної конференції, 16 травня 2025 р., м.

Одеса, 2025 р., С.123-126.

- 14. Вінюков О. О., Лапко О. Б., Бондарева О. Б., Ліхушина Г. А. Ефективність передпосівної обробки насіння пшениці озимої різних різновидів амінокислотними регуляторами росту при формуванні рослинами біометричних показників. «Modern science and innovation: trends, challenges, and breakthroughs»: матеріали I Міжнародної науково-теоретичної конференції, 23.05.2025 р. Нью-Йорк, США. 426 р. Рр. 161-164. <https://doi.org/10.36074/scientia-23.05.2025>
- 15. Вінюков О. О., Лапко О. Б., Ліхушина Г. А. Вплив амінокислотних регуляторів росту на формування врожайності рослин пшениці озимої різних різновидів. Актуальні проблеми сучасного землеробства, рослинництва і тваринництва: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 25 червня 2025 року. Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН. Оброшине, 2025. 260 с. С.44-47.

Наукова (науково-технічна) продукція: технології

Соціально-економічна спрямованість: збільшення обсягів виробництва

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U100611

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гирка Тетяна Володимирівна
2. Tet'ana V. Gyrka

Кваліфікація: к. с.-г. н., старший науковий співробітник, 16.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5769-3384

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут зернових культур"
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вінюков Олександр Олександрович
2. Oleksandr O. Vinyukov

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2957-5487

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00729333

Місцезнаходження: вул. Захисників України, Покровськ, Покровський р-н., 85307, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цилюрник Олександр Іванович

2. Olexandr I. Cylurik

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7479-8401

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493675

Місцезнаходження: вул. Сергія Єфремова, Дніпро, Дніпровський р-н., 49600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поляков Олександр Іванович

2. Oleksandr I. Polyakov

Кваліфікація: д. с.-г. н., с.н.с., 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1505-5154

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 01296051

Місцезнаходження: вул. Інститутська, с. Сонячне, Запорізький р-н., 69093, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гасанова Ірина Іванівна

2. Iryna I. Hasanova

Кваліфікація: к. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6048-333X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут зернових культур"
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Педаш Олександр Олександрович

2. Oleksandr O. Pedash

Кваліфікація: к. с.-г. н., с.д., 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5043-0330

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут зернових культур"
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Дудка Микола Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Дудка Микола Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Маршалкіна Тетяна Вікторівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна